

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Papur Briffio ar Ddiweithdra Medi 2012

Mae'r papur briffio misol hwn yn rhoi trosolwg ystadegol odueddiadau diweithdra.

Caiff gwybodaeth am etholaethau'r Cynulliad, Cymru a chenhedloedd a rhanbarthau'r DU ei chynnwys.

Gwasanaeth
Ymchwil

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil yn darparu ymchwil a gwybodaeth arbenigol a ddiuedd er mwyn cefnogi Aelodau a phwyllgorau'r Cynulliad i gyflawni swyddogaethau craffu, deddfwriaethol a chynrychioliadol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mae briffiau gan Wasanaeth Ymchwil yn cael eu hysgrifennu ar gyfer Aelodau'r Cynulliad a'u staff. Mae'r awduron ar gael i drafod y papurau gydag Aelodau a'u staff ond nid yw'n bosibl rhoi cyngor i'r cyhoedd. Croesawn sylwadau ar ein briffiau; os oes gennych unrhyw sylwadau gallwch eu hanfon i'r cyfeiriad post neu e-bost isod.

Gellir cael gafael ar fersiwn electronig o'r papur ar safle'r Cynulliad Cenedlaethol yn:
www.cynulliadcymru.org/research

Mae copïau printiedig hefyd ar gael yn Llyfrgell yr Aelodau:

**Y Gwasanaeth Ymchwil
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA**

E-bost: **Research.Service@wales.gov.uk**

Twitter: **[@YmchwilCCC](https://twitter.com/YmchwilCCC)**

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2012

Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Rhif ymholiad: 12/2369

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Papur Briffio ar Ddiweithdra
Medi 2012

Gareth Thomas

Rhif dogfen: 12 / 042

Gwasanaeth
Ymchwil

Papur Briffio ar Ddiweithdra: Medi 2012

Cyflwyniad

Caiff ystadegau am ddiweithdra eu cyhoeddi'n fisol gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (y Swyddfa Ystadegau). Caiff y papur hwn ei ryddhau'n fuan wedi i ddata'r Swyddfa Ystadegau gael eu cyhoeddi. Nod y papur yw darparu crynodeb o'r sefyllfa ddiweddaraf o ran diweithdra yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig.

Mae adran 1 yn cynnwys y prif ffigurau a dadansoddiadau. Ceir rhagor o wybodaeth yn adrannau 2 i 6.

Yn ogystal â gwybodaeth am y Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO) a dulliau o fesur nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra, mae'r papur hwn yn cynnwys ffigurau answyddogol o ganrannau nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn seiliedig ar gartrefi yn Etholaethau'r Cynulliad. Mae'r rhain yn fesuriadau gwahanol i'r rhai a gaiff eu cyhoeddi gan y Swyddfa Ystadegau. Oherwydd newid bach yn y fethodoleg, nid yw'n bosibl cymharu'r canrannau answyddogol ynghylch nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra a roddir yn y papur briffio hwn â'r rhai sydd wedi'u cyhoeddi mewn papurau cyn mis Awst 2010. Ceir rhagor o wybodaeth yn yr Atodiad Technegol.

1: Y prif ffigurau

Prif ddangosyddion yr arolwg o'r llafurlu (LFS) a ffigurau diweithdra'r Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO)¹

- Rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2012, roedd 1,357,000 o bobl mewn gwaith yng Nghymru. Mae hyn yn gynydd o 25,000 ers y chwarter blaenorol ac yn gynydd o 33,000 ers y flwyddyn flaenorol;
- Rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2012, roedd ffigurau diweithdra ILO yn nodi bod 132,000 o bobl yn ddi-waith yng Nghymru. Mae hyn yn gynydd o 1,000 ers y chwarter blaenorol ac yn gynydd o 9,000 ers y flwyddyn flaenorol;
- Canran diweithdra ILO Cymru rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2012 oedd 8.9%. Mae hyn yn gynydd ar y ffigur o 8.5% a gafwyd rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2011. Canran ILO ar gyfer dynion oedd 9.2%, sef gostyngiad ar ffigur y flwyddyn flaenorol, sef 10.8%. Canran ILO ar gyfer menywod oedd 8.4%, sef cynnydd ar ffigur y flwyddyn flaenorol, sef 5.7%. *Ffigur 2.1*;
- Rhwng mis Ebrill 2011 a mis Mawrth 2012, roedd 50,900 o bobl rhwng 16 a 24 oed yn ddi-waith yn ôl ffigurau ILO. Canran diweithdra ILO ar gyfer pobl rhwng 16 a 24 oed oedd 23.9%. *Tabl 5.1 a Ffigur 5.1* ; a
- Rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2012, roedd 464,000 o bobl rhwng 16 a 64 oed yn economaidd anweithgar² yng Nghymru. Mae hyn yn ostyngiad o 13,000 ers y chwarter blaenorol ac yn ostyngiad o 29,000 ers y flwyddyn flaenorol.

Nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra ³

- Ym mis Awst 2012, roedd 5.5% o'r boblogaeth yn hawlio budd-dal diweithdra yng Nghymru. Mae hyn yn cymharu â 5.4% ym mis Awst 2011. *Ffigur 2.2*;
- Gwelwyd gostyngiad o 200 yn nifer y bobl a oedd yn hawlio budd-dal diweithdra yng Nghymru ers y mis blaenorol. Roedd hyn yn gynydd o 2,200 ers y mis Awst blaenorol;
- Gwelwyd cynnydd o 255 ers y mis blaenorol yn nifer y bobl rhwng 18 a 24 oed sy'n hawlio budd-dal diweithdra. Roedd hyn yn ostyngiad o 1,020 ers y mis Awst blaenorol. *Tabl 5.2*
- Yr Etholaethau Cynulliad a oedd â'r canrannau hawlio budd-dal diweithdra uchaf ym mis Awst 2012 (yn seiliedig ar amcangyfrifon answyddogol) oedd Blaenau Gwent (12.2%) a Merthyr Tudful a Rhymni (11.8%). Yr etholaethau â'r amcangyfrifon isaf o'r

¹ Canran diweithdra'r **Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO)** yw nifer ILO o'r bobl sy'n ddi-waith fel canran o'r boblogaeth economaidd weithgar sy'n 16 oed a hŷn. Mae hyn yn cynnwys y rhai sydd heb waith ond sydd eisiau swydd, sydd wedi bod yn chwilio am waith yn ystod y pedair wythnos diwethaf ac sydd ar gael i ddechrau gweithio yn y pythefnos nesaf; a'r rhai sydd heb waith, sydd wedi dod o hyd i swydd ac sy'n aros i ddechrau gweithio o fewn y pythefnos nesaf. Mae'r ffigurau'n deillio o arolygon o gartrefi a gaiff eu cynnal bob chwarter blwyddyn gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol a'r rhain yw'r prif ddull o fesur diweithdra yn y Deyrnas Unedig.

² Caiff pobl sy'n **economaidd anweithgar** eu diffinio fel pobl nad ydynt eisiau swydd, y rhai sydd eisiau gwaith ond sydd heb fod yn chwilio am waith yn ystod y pedair wythnos diwethaf, a'r rhai sydd eisiau gwaith ac sy'n chwilio am waith ond nad ydynt ar gael i ddechrau gweithio.

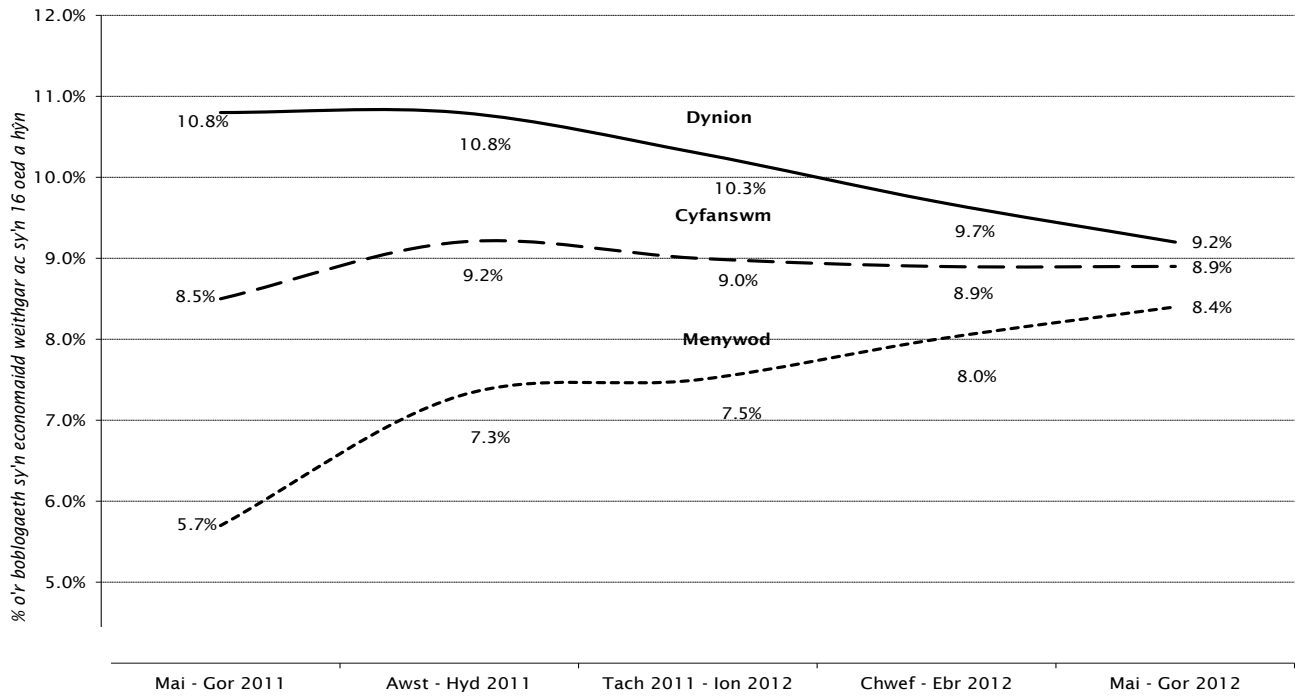
³ Dim ond pobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith sydd wedi'u cyfrif yn y dull o fesur **nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra**. Mae'n is na diffiniad yr ILO, oherwydd nid oes gan rai pobl sy'n ddi-waith yr hawl i fudd-dal diweithdra, neu maent yn dewis peidio â gwneud cais amdano. Mae canrannau Etholaethau'r Cynulliad yn amcangyfrifon answyddogol a gynhyrchwyd gan Wasanaeth Ymchwil yr Aelodau (gweler yr Atodiad Technegol).

canrannau hawlio budd-dal diweithdra oedd Ceredigion (2.8%), a Sir Drefaldwyn (2.9%).

Tabl 6.2.

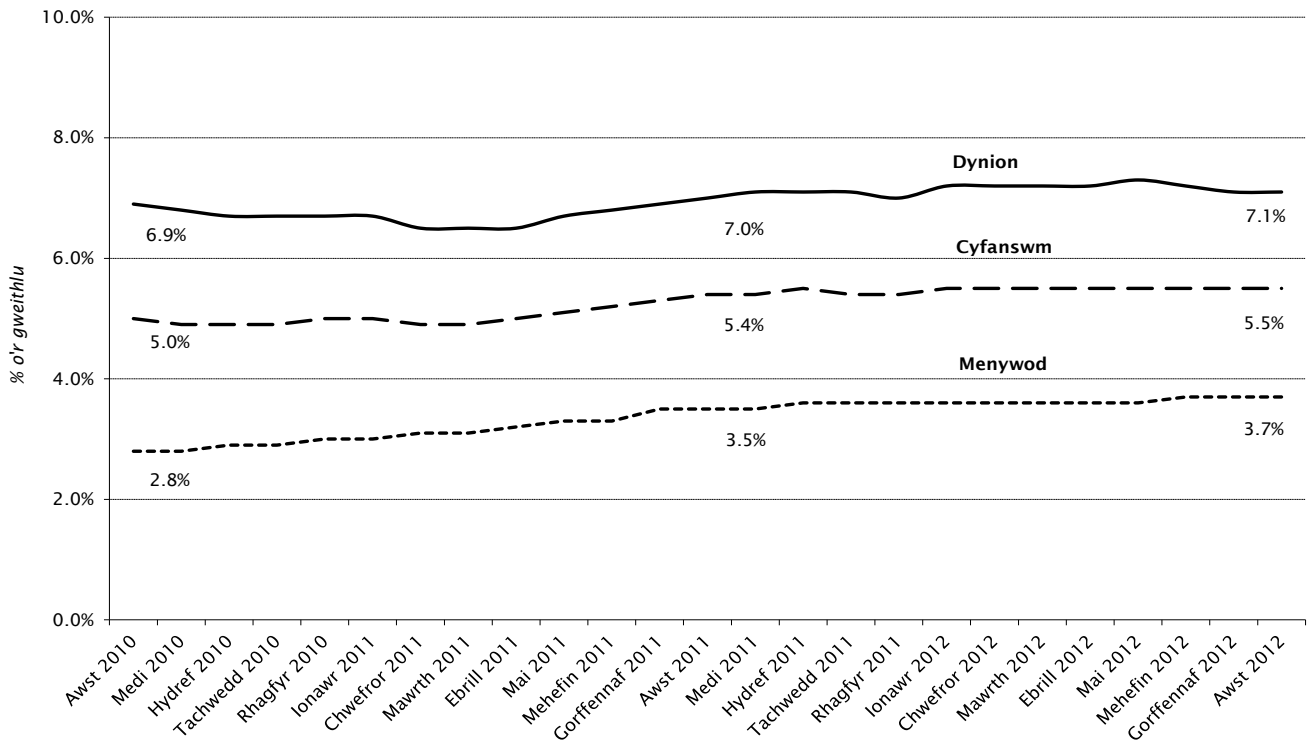
2: Ystadegau ar ddiweithdra yng Nghymru⁴

Ffigur 2.1: Canran diweithdra ILO

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Prif ddangosyddion Cymru: Tabl 1 - Crynodeb o brif ddangosyddion LFS](#)

Ffigur 2.2: Canran y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Cyfres nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra a'r swyddi gwag](#)

⁴ Gweler yr Atodiad Technegol am ddiffiniadau o ddata diweithdra a ddefnyddiwyd yn y papur hwn.

3: Ystadegau ar ddiweithdra ar gyfer y Deyrnas Unedig

Tabl 3.1: Canran diweithdra ILO

Mai - Gorffennaf	Cymru	Lloegr	Yr Alban	Gogledd Iwerddon	Y Deyrnas Unedig
2012	8.9	8.0	8.2	8.2	8.1
2011	8.5	8.0	7.7	7.4	8.0
2010	8.5	7.7	8.9	6.7	7.8

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Crynodeb o'r prif ddangosyddion - Tabl 1](#) a StatsCymru [000430]

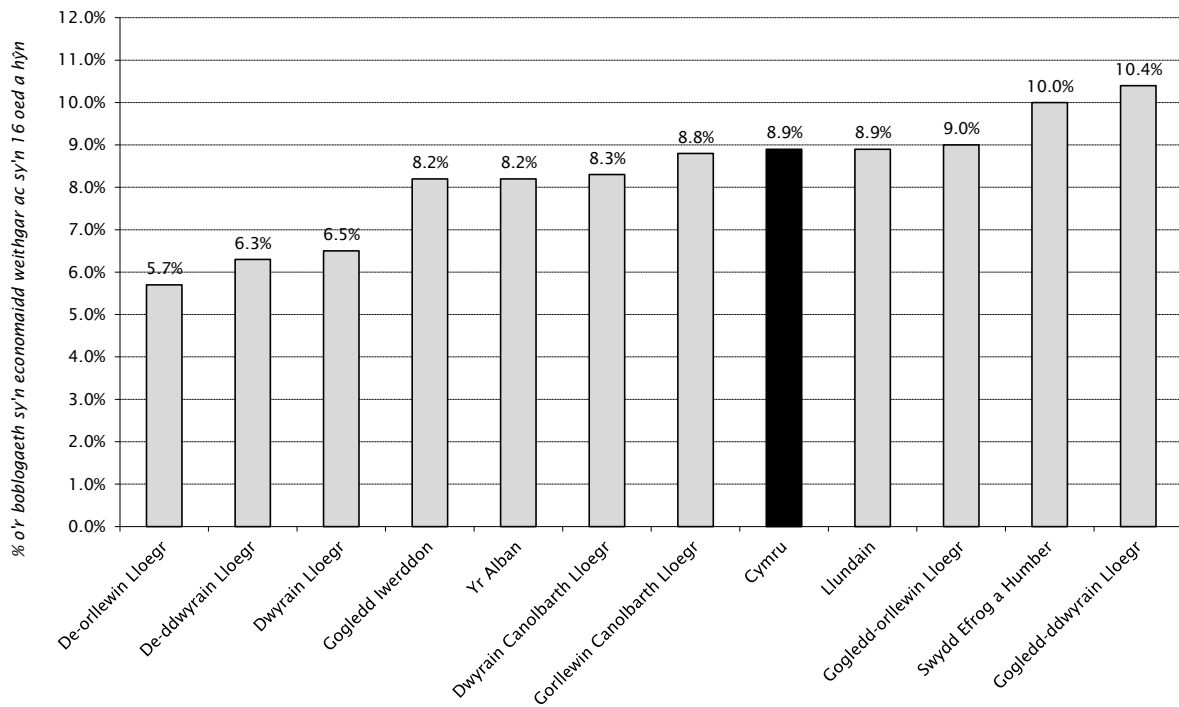
Tabl 3.2: Canran y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra

Awst	Cymru	Lloegr	Yr Alban	Gogledd Iwerddon	Y Deyrnas Unedig
2012	5.5	4.7	5.2	6.9	4.8
2011	5.4	4.7	5.3	6.6	4.8
2010	5.0	4.3	4.9	6.3	4.4

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Crynodeb o'r prif ddangosyddion - Tabl 2](#) a StatsCymru [007317]

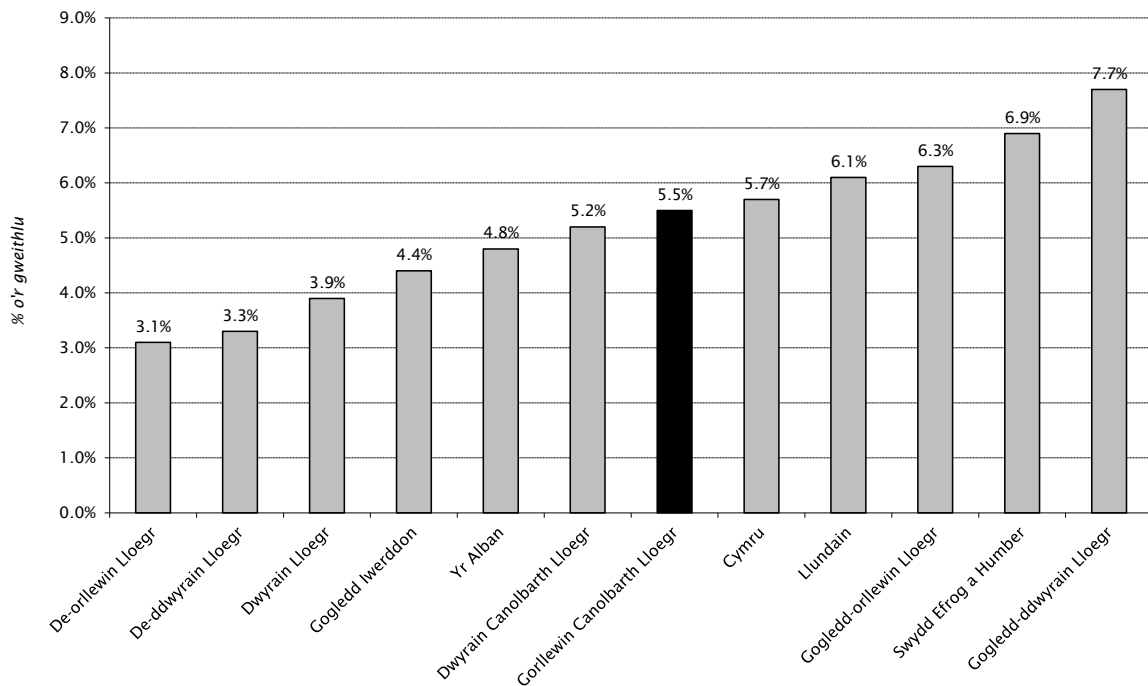
4: Ystadegau ar ddiweithdra yng ngwledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig

Ffigur 4.1: Canran diweithdra ILO (rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2012)

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Crynodeb o'r prif ddangosyddion - Tabl 1](#)

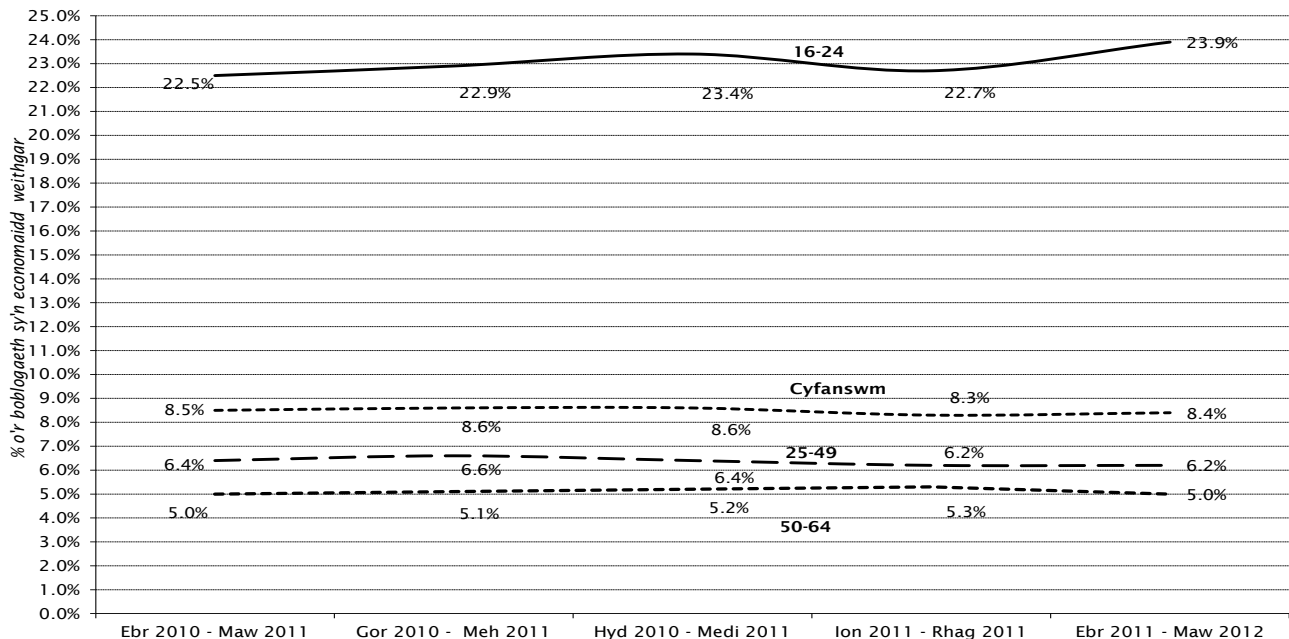
Ffigur 4.2: Canran y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra (Awst 2012)

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Crynodeb o'r prif ddangosyddion - Tabl 2](#)

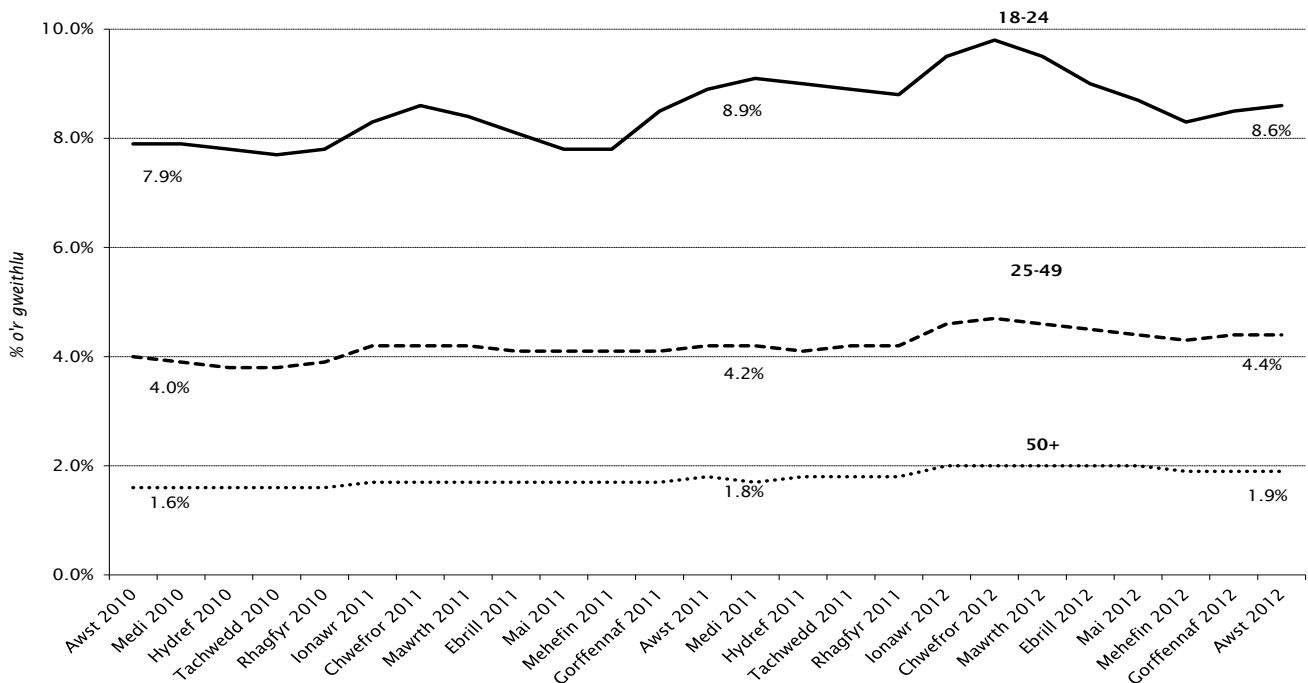
5. Lefelau diweithdra yn ôl grŵp oedran

Ffigur 5.1: Canran diweithdra ILO yn ôl grŵp oedran (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol)

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [ystadegau swyddogol y llafurlu gan NOMIS](#)

Ffigur 5.2: Canran y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn ôl grŵp oedran (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol)⁵

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [ystadegau swyddogol y llafurlu gan NOMIS: Proffil llafurlu Cymru](#)

⁵ Mae canrannau'r bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn ôl grŵp oedran yn cael eu cyfrifo gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn seiliedig ar y boblogaeth, ac nid ydynt yn ystyried cyfran y bobl sy'n economaidd anweithgar.

Tabl 5.1: Nifer ILO y bobl sy'n ddi-waith, yn ôl grŵp oedran (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol)

	16-24	25-49	50-64	16 oed a hŷn
Ebr 2010 - Maw 2011	49,800	50,600	18,300	119,500
Gor 2010 - Meh 2011	49,500	52,500	18,600	121,300
Hyd 2010 - Medi 2011	50,300	50,700	19,200	121,100
Ion 2011 - Rhag 2011	49,100	49,100	19,500	118,800
Ebr 2011 - Maw 2012	50,900	49,800	18,700	120,500

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [ystadegau swyddogol y llafurlu gan NOMIS](#)

Tabl 5.2: Nifer y bobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith, yn ôl grŵp oedran (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol)

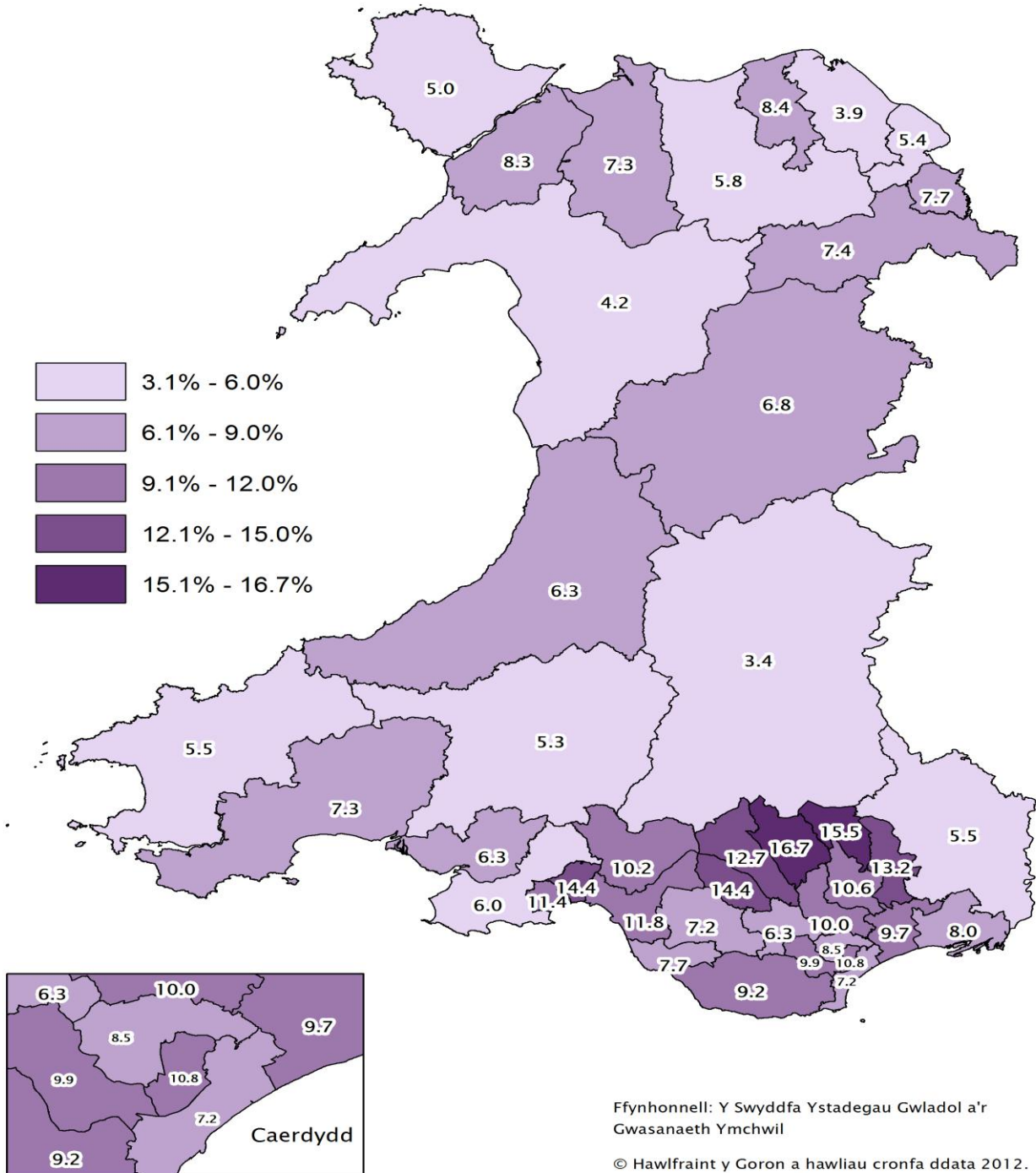
	18-24	25-49	50+
Awst 2010	23,560	37,240	9,420
Medi 2010	23,640	36,440	9,190
Hydref 2010	23,130	35,515	9,200
Tachwedd 2010	22,975	36,185	9,330
Rhagfyr 2010	23,150	37,165	9,530
Ionawr 2011	24,645	40,000	10,190
Chwefror 2011	25,685	40,050	10,185
Mawrth 2011	25,185	39,275	10,045
Ebrill 2011	24,090	38,760	9,970
Mai 2011	23,335	38,505	9,850
Mehefin 2011	23,185	38,215	9,925
Gorffennaf 2011	25,335	39,055	10,080
Awst 2011	26,645	39,640	10,220
Medi 2011	27,170	39,340	10,115
Hydref 2011	26,880	39,105	10,220
Tachwedd 2011	26,415	39,180	10,400
Rhagfyr 2011	26,160	39,635	10,650
Ionawr 2012	28,200	43,140	11,550
Chwefror 2012	29,110	43,835	11,760
Mawrth 2012	28,455	43,290	11,680
Ebrill 2012	26,770	41,985	11,520
Mai 2012	25,920	41,090	11,360
Mehefin 2012	24,665	40,830	11,180
Gorffennaf 2012	25,370	41,275	11,150
Awst 2012	25,625	41,915	11,230

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [ystadegau swyddogol y llafurlu gan NOMIS: Proffil llafurlu Cymru](#)

6: Ystadegau ar ddiweithdra yn Etholaethau'r Cynulliad

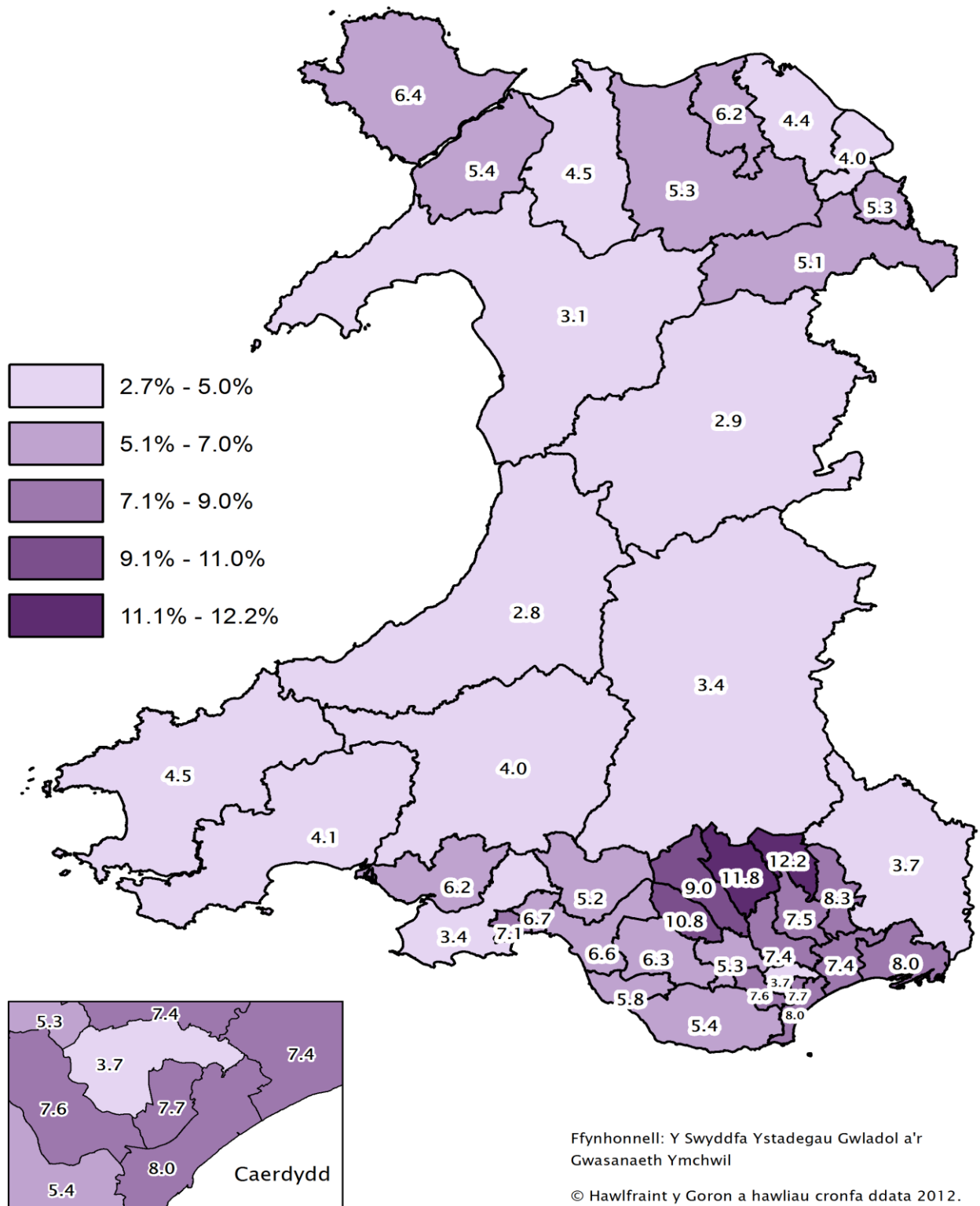
Map 6.1: Canran diweithdra ILO yn ôl Etholaethau'r Cynulliad (rhwng mis Ebrill 2011 a mis Mawrth 2012)

6

⁶ Y data diweddaraf sydd ar gael (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol). Y gyfradd yw nifer ILO o'r bobl sy'n ddi-waith fel canran o'r boblogaeth economaidd weithgar sy'n 16 oed a hŷn.

Map 6.2: Canran answyddogol y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn ôl Etholaethau'r Cynulliad, Awst 2012 ⁷

⁷ Ffynhonnell: Y Gwasanaeth Ymchwil. Pobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith fel **canran** o'r boblogaeth economaidd weithgar sydd rhwng 16 a 64 oed. Gweler yr atodiad technegol am fanylion.

Tabl 6.1 Nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn ôl Etholaethau'r Cynulliad, Awst 2012 (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol)

Etholaeth	Dynion	Menywod	Pobl
Aberafan	1,081	603	1,684
Aberconwy	753	333	1,086
Alun a Glannau Dyfrdwy	1,013	582	1,595
Arfon	974	406	1,380
Blaenau Gwent	2,209	1,186	3,395
Bro Morgannwg	1,665	771	2,436
Brycheiniog a Sir Faesyfed	673	374	1,047
Caerffili	1,752	939	2,691
Canol Caerdydd	2,043	843	2,886
Castell-nedd	1,022	545	1,567
Ceredigion	601	290	891
Cwm Cynon	1,606	864	2,470
De Caerdydd a Phenarth	2,480	1,188	3,668
De Clwyd	1,085	583	1,668
Delyn	905	561	1,466
Dwyfor Meirionnydd	518	246	764
Dwyrain Abertawe	1,522	752	2,274
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr	774	383	1,157
Dwyrain Casnewydd	1,801	919	2,720
Dyffryn Clwyd	1,340	620	1,960
Gogledd Caerdydd	1,075	495	1,570
Gorllewin Abertawe	1,536	616	2,152
Gorllewin Caerdydd	2,082	966	3,048
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro	919	402	1,321
Gorllewin Casnewydd	1,917	892	2,809
Gorllewin Clwyd	1,105	523	1,628
Gŵyr	760	381	1,141
Islwyn	1,520	836	2,356
Llanelli	1,300	677	1,977
Merthyr Tudful a Rhyfni	2,173	1,097	3,270
Mynwy	856	467	1,323
Ogwr	1,366	657	2,023
Pen-y-bont ar Ogwr	1,257	713	1,970
Pontypridd	1,302	639	1,941
Preseli Sir Benfro	975	431	1,406
Rhondda	1,924	935	2,859
Sir Drefaldwyn	547	308	855
Tor-faen	1,991	964	2,955
Wrecsam	1,171	564	1,735
Ynys Môn	1,235	599	1,834

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, [Ystadegau rhanbarthol y llafurlu - Medi 2012: Tabl JSA02 Nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn ôl Etholaethau Seneddol](#)

Tabl 6.2: Canran answyddogol y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn seiliedig ar gartrefi yn Etholaethau'r Cynulliad, Awst 2012 (ni chaiff hwn ei addasu'n dymhorol) (a)

Etholaeth	Dynion	Menywod	Pobl
Aberafan	7.6	5.3	6.6
Aberconwy	5.8	3.0	4.5
Alun a Glannau Dyfrdwy	4.6	3.2	4.0
Arfon	7.0	3.5	5.4
Blaenau Gwent	14.5	9.5	12.2
Bro Morgannwg	6.9	3.7	5.4
Brycheiniog a Sir Faesyfed	4.0	2.7	3.4
Caerffili	8.8	5.7	7.4
Canol Caerdydd	10.0	4.9	7.7
Castell-nedd	6.1	4.0	5.2
Ceredigion	3.4	2.0	2.8
Cwm Cynon	10.8	6.9	9.0
De Caerdydd a Phenarth	10.0	5.6	8.0
De Clwyd	6.0	4.0	5.1
Delyn	5.0	3.8	4.4
Dwyfor Meirionnydd	3.7	2.2	3.1
Dwyrain Abertawe	8.2	4.9	6.7
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr	4.9	2.9	4.0
Dwyrain Casnewydd	9.6	6.0	8.0
Dyffryn Clwyd	7.9	4.2	6.2
Gogledd Caerdydd	4.8	2.5	3.7
Gorllewin Abertawe	9.1	4.5	7.1
Gorllewin Caerdydd	9.7	5.2	7.6
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro	5.4	2.7	4.1
Gorllewin Casnewydd	9.4	5.1	7.4
Gorllewin Clwyd	6.7	3.7	5.3
Gŵyr	4.2	2.4	3.4
Islwyn	8.8	5.9	7.5
Llanelli	7.6	4.7	6.2
Merthyr Tudful a Rhymni	14.2	8.8	11.8
Mynwy	4.4	2.8	3.7
Ogwr	7.6	4.6	6.3
Pen-y-bont ar Ogwr	6.8	4.7	5.8
Pontypridd	6.6	3.8	5.3
Preseli Sir Benfro	5.7	3.1	4.5
Rhondda	13.0	8.0	10.8
Sir Drefaldwyn	3.3	2.3	2.9
Tor-faen	10.2	6.0	8.3
Wreccsam	6.5	3.8	5.3
Ynys Môn	7.8	4.6	6.4

Ffynhonnell: Y Gwasanaeth Ymchwil

(a) Pobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith fel canran o'r boblogaeth economaidd weithgar sydd rhwng 16 a 64 oed. Gweler yr atodiad technegol am fanylion.

Atodiad Technegol: Diffiniadau o ddata diweithdra

Diweithdra ILO

Diffiniad: Diweithdra ILO (y Sefydliad Llafur Rhyngwladol) yw nifer y bobl sydd heb waith ond sydd eisiau swydd, sydd wedi bod yn chwilio am waith yn ystod y pedair wythnos diwethaf ac sydd ar gael i ddechrau gweithio yn y pythefnos nesaf; a'r rhai sydd allan o waith, sydd wedi dod o hyd i swydd ac sy'n aros i ddechrau gweithio o fewn y pythefnos nesaf.

Y fethodoleg a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r canrannau: Caiff canrannau ILO eu cyfrifo fel canran o'r boblogaeth sy'n 16 oed a hŷn ac sy'n economaidd weithgar. Mae 'economaidd weithgar' yn golygu pobl sydd mewn gwaith neu sy'n ddi-waith yn ôl diffiniad yr ILO.

Ffynhonnell: Mae niferoedd diweithdra'r ILO yn deillio o'r arolwg o'r llafurlu. Mae'r arolwg, a gaiff ei gynnal gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, yn arolwg sampl o tua 60,000 o gartrefi yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Swyddfa Ystadegau yn nodi bod newidiadau rhanbarthol o chwarter i chwarter yn arbennig o agored i gael eu dylanwadu arnynt gan amrywioldeb y samplau, **a dylid eu dehongli yng nghyd-destun newidiadau dros sawl chwarter, yn hytrach nag yn unigol.** Mae'r ffigurau hefyd wedi'u haddasu gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol er mwyn ystyried ffactorau tymhorol.

Argaeledd yn ôl grŵp oedran ac ardal ddaearyddol: Mae natur sampl yr arolwg o'r llafurlu yn golygu nad yw data am grwpiau oedran ac ardaloedd yng Nghymru (er enghraifft Etholaethau'r Cynulliad ac awdurdodau lleol) ar gael bob tri mis. Dim ond data dros y 12 mis diwethaf sydd ar gael am grwpiau oedran, Etholaethau'r Cynulliad ac awdurdodau lleol, a chânt eu diweddarau unwaith bob chwarter blwyddyn.

Defnydd: Mesuriad diweithdra ILO yw'r prif ddangosydd diweithdra yn y Deyrnas Unedig bellach. Mae'n fesuriad mwy cynhwysfawr o ddiweithdra na'r dull o fesur nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra, ac mae'n galluogi cymharu canrannau'n rhyngwladol. Defnyddir y diffiniad gan y mwyafrif o wledydd, yn ogystal ag Eurostat (Swyddfa Ystadegau yr Undeb Ewropeaidd) a'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD).

Nifer y rhai sy'n hawlio budd-dal diweithdra

Diffiniad: Mae hwn yn ddull sy'n mesur faint o bobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith.

Y fethodoleg a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r canrannau: Defnyddiwyd dau ddull yn y papur hwn:

1. Canrannau yn seiliedig ar y gweithle. Mae'r canrannau hyn wedi'u cyfrifo fel nifer y bobl sy'n byw mewn ardal ac sy'n hawlio budd-dal diweithdra fel canran o'r swyddi yn y gweithlu a faint o bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra. Defnyddir y dull hwn ar gyfer yr holl ffigurau a thablau, ar wahân i'r rhai sy'n cynnwys ffigurau am Etholaethau'r Cynulliad; a
2. Canran answyddogol y rhai sy'n hawlio budd-dal diweithdra. Mae'r etholaethau ar gyfer Senedd y Deyrnas Unedig, a gyflwynwyd ar gyfer etholiad cyffredinol 2010, yr **un peth** ag Etholaethau'r Cynulliad. Mae ystadegau **cyfran** y rhai sy'n hawlio budd-dal mewn **etholaethau** ar gael gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Mae'r cyfrannau hyn yn defnyddio ystadegau o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 64 oed fel enwadur, ac felly nid ydynt yn ystyried gwahaniaethau rhwng ardaloedd yn y gyfran sy'n economaidd weithgar.

Mae **canran** y rhai sy'n hawlio budd-dal diweithdra yn **Etholaethau'r Cynulliad** wedi'i gyfrifo gan y Gwasanaeth Ymchwil, drwy fynegi nifer y rhai sy'n hawlio budd-dal fel canran o'r boblogaeth sy'n economaidd weithgar, sydd rhwng 16 a 64 oed, ac sy'n byw yn yr etholaeth. Mae hyn yn cynhyrchu mesuriad gwahanol o ddiweithdra i'r rhai a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau. Mae cyfran y bobl sy'n economaidd weithgar ym mhob etholaeth yn deillio o Gyfrifiad Poblogaeth 2001, ac fe'i cyfrifir drwy ddefnyddio amcangyfrifon o'r boblogaeth breswyl rhwng 16 a 64 oed ar gyfer 2008, a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Mae hyn yn wahanol i'r fethodoleg a ddefnyddiwyd rhwng mis Mai a mis Gorffennaf 2010, oherwydd roedd nifer y rhai a oedd yn hawlio budd-dal yn cael ei fynegi fel canran o drigolion economaidd weithgar a oedd **o oed gweithio**, yn deillio o Gyfrifiad 2001 ac amcangyfrifon 2008 o'r boblogaeth. Cyn mis Mai 2010, roedd nifer y rhai a oedd yn hawlio budd-dal diweithdra yn cael ei fynegi fel canran o drigolion economaidd weithgar a oedd yn 16 oed a hŷn, yn deillio'n llwyr o Gyfrifiad

Poblogaeth 2001. Mae'r newidiadau hyn yn cyd-fynd â'r fethodoleg sy'n cael ei defnyddio gan Lyfrgell Tŷ'r Cyffredin.

Ffynhonnell: Daw'r ffigurau ynghylch nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra o gofnodion gweinyddol y Ganolfan Byd Gwaith. Maent bob amser yn is na mesuriad diweithdra'r ILO, oherwydd nid oes gan rai pobl sy'n ddi-waith yr hawl i wneud cais am Lwfans Ceisio Gwaith, neu maent yn dewis peidio â gwneud cais amdano. Mae'r ffigurau hefyd wedi'u haddasu gan y Swyddfa Ystadegau er mwyn ystyried ffactorau tymhorol (ar wahân i'r rhai a ddangosir ym Mapiau 5.1 a 5.2, a Thablau 5.1 a 5.2).

Argaeledd yn ôl grŵp oedran ac ardal ddaearyddol: Mae ystadegau ynghylch nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra ar gael yn fisol ar gyfer grwpiau oedran ac ystod o feysydd gweinyddol llai fel Etholaethau'r Cynulliad, awdurdodau lleol a wardiau.

Defnydd: Er mai dim ond rhan o'r darlun a geir o ystyried nifer y bobl sy'n hawlio budd-dal diweithdra, mae amseriad a chwmpas ehangach y wybodaeth hon yn ddefnyddiol er mwyn creu darlun o'r llafurlu ar lefel leol.